

zbytečnému zdražování předmětů potřeby jest účelem zákona o válečné lichvě.

Čís. 968.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Též k řetězovému obchodu vyžaduje se, by jednání bylo způsobilé stupňovati cenu předmětu potřeby. Pokud jest tomu tak, nabyli-li překupník předmětu potřeby za cenu neobvykle nízkou, najmě podílnictvím na majetkovém trestném činu.

(Rozh. ze dne 24. října 1922, Kr II 303/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zrušil v neveřejném zasedání k zmatečné stížnosti obžalované Františky V-ové a pokud se týče Václava F-a st., Štěpána F-a a Václava F-a ml., používaje ustanovení § 290 tr. ř. rozsudek krajského jakožto nalézacího soudu v Uh. Hradišti ze dne 13. března 1922, jímž byli uznáni vinnými všichni jmenovaní přečinem řetězového obchodu dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., a Štěpán F. a Václav F. st. též přestupkem předražování dle § 7 téhož zákona, a vrátil věc nalézacímu soudu, by o ní znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud shledává skutkovou podstatu přečinu řetězového obchodu již v tom, že obžalovaná prodala kůži, již od neznámých zlodějů na sebe převedla, se ziskem Štěpánu F-ovi, a že obžalovaní Václav F. starší a mladší a Štěpán F. tuto kůži prodali opět se ziskem dalším odběratelům. S tímto názorem nelze souhlasiti. § 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě klade řetězový obchod na roveň jiným pletichám, jež jsou způsobilé stupňovati cenu předmětu. Vyžaduje tudíž dle svého doslovu ke skutkové podstatě přečinu řetězového obchodu též způsobilost jednání, stupňovati cenu předmětu. To plyne i z účelu tohoto ustanovení, kterým má býti zabezpečeno, by se cena zboží na cestě k spotřebiteli vyvíjela způsobem hospodářsky správným, aby se zboží dostalo do rukou spotřebitele za cenu, utvořenou hospodářsky oprávněnými náklady pořizovacími s připočtením zisků, jež rovněž jak co do důvodu, tak i co do výše jsou hospodářsky oprávněny. Tuto cenu, to jest cenu, utvořenou na základě hospodářsky oprávněných nákladů výrobních a rozmnoženou o přiměřený zisk, má § 11 čís. 4 na mysli, když mluví o ceně předmětu. Vedle této ceny může přijíti v úvahu cena tržní, ovšem jen při takovém zboží, při kterém se výrobní a obchodní poměry přiblížily normálním poměrům tak, že tržní ceny jsou výsledkem volné soutěže, směřující k cenám výrobním nebo k světovým cenám tržním. Nad tuto mez cenu předmětu zvýšiti musí tudíž řetězový obchod býti způsobilým, má-li býti trestným. Vsune-li se zbytečný mezičlánek mezi výrobce a spotřebitele, jest to ovšem z pravidla spojeno s nebezpečenstvím, že zboží dostane se do rukou spotřebitelových zatíženo hospodářsky neoprávněnými zisky těchto zbytečných překupníků, a jest tudíž zpravidla takové jednání způsobilé, cenu předmětu stupňovati. Jestliže však zboží bylo nabyto za cenu nižší než je obdržeti lze v řádném

obchodě, jak to zpravidla bývá, bylo-li zboží získáno podílnictvím na krádeži nebo jiným trestným činem proti bezpečnosti majetku, a využije-li řetězový obchodník ku svému prospěchu právě jen tohoto rozdílu mezi vlastní cenou nabývací a cenou řádnou ve smyslu shora naznačeném, takže cena jeho ziskem se nezvýší na více, než jaká by byla, kdyby se byla vytvořila řádnou cestou, pak není jeho jednání způsobilým cenu stupňovati a nezakládá skutkové podstaty přečinu § 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě. Zjištění nalézacího soudu nedostačují tudíž při správném právním posouzení věci, by naplněna byla skutková podstata řetězového obchodu dle toho, co bylo řečeno, jest nutno, by bylo zjištěno, zda cena, kterou odběratelé obžalovaných F-ových těmto platili v důsledcích neoprávněného vsunutí se obžalovaných do obchodu, byla vyšší než cena, kterou by byli museli platiti v legitimním obchodě při řádném vývinu ceny tohoto zboží. Způsobilost řetězového obchodu, účinkovati na zvýšení cen ztížením nebo zdržením přechodu předmětů potřeby z výroby do spotřeby, nepřichází zde dle stavu věci v úvahu. Nesprávný výklad zákona nalézacím soudem co do pojmu řetězového obchodu působil též na výrok nalézacího soudu o vině obžalovaných Štěpána F-a a Václava F-a st., co se týče přestupku předražování. Při posuzování otázky, zda obžalovaní požadovali ceny zřejmě přemrštěné, nelze hleděti pouze k rozptěti mezi pořizovacími náklady těchto obžalovaných a cenou jimi požadovanou, nýbrž rozhodným jest, poněvadž pro ně následkem zvláštních okolností byly pořizovací náklady výminečně nízké, i zde, zda cena požadovaná byla zřejmě přemrštěna, hledíc k ceně objektivně přiměřené, to jest ceně, vytvořivší se za takové zboží v řádném obchodě. Jelikož tudíž nalézací soud, posuzuje věc nesprávně po stránce právní, nezjistil skutečností, jež měly býti rozsudku za základ položeny, bylo podle § 5 zákona ze dne 31. prosince 1877 č. 3 ř. z. ai 1878 a to, co se týče Františky V-ové k její zmateční stížnosti a co se týče ostatních obžalovaných podle § 290 tr. ř., rozsudek nalézacího soudu zrušiti.

Čís. 969.

Překročení mezi nutné obrany jest beztrestno i tehdy, měl-li pachatel z bázně, uleknutí nebo přestrašenosti omylem za to, že jsou splněny objektivní podmínky nutné obrany.

(Rozh. ze dne 24. října 1922, Kr II 538/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního jako nalézacího soudu v Brně ze dne 13. května 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem těžkého poškození na těle dle § 152 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu nalézacímu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost vytýká s hlediska důvodu zmatku čís. 5 § 281 tr. ř. neúplnost výroku nalézacího soudu o rozhodujících skutečnostech zejména z té příčiny, že se v rozhodovacích důvodech nepřihlíží k tomu, že po-